

Laurila, Jasmiina: Valkotakkihypertensio

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 19 sivua
Yleislääketiede
Elokuu 2017

Valkotakkihypertensiolla eli isoituneella vastaanottohypertensiolla tarkoitetaan verenpainetta, joka kotimittauksissa tai ambulatorisessa mittauksessa on normaali, mutta vastaanotolla lääkärin tai hoitajan mittaamana kohonnut. Valkotakkihypertensio ennakoii vakiintuneen hypertension ilmaantumista, ja on todettu, että valkotakkihypertensiivisillä potilailla esiintyy enemmän kardiovaskulaaritapahtumia kuin normotensiivisillä. Finn-HOME-tutkimuksessa isoituneen vastaanottohypertension esiintyvyys Suomessa oli 16 %. Samassa tutkimuksessa lääkärin tai hoitajan vastaanotolla todetuista hypertensiivisistä potilaista 38 %:lla oli valkotakkihypertensio. Kohonnut verenpaine lisää sairastuvuutta ja kuolleisuutta sydän- ja verisuonitauteihin sekä lyhentää odotettavissa olevaa elinaikaa. Muut sydän- ja verisuonitautien riskitekijät, kuten dyslipidemiat, suurentunut glukoosipitoisuuden paastoarvo ja keskivartalolihavuus, moninkertaistavat kohonneen verenpaineen haitat. Myös elintapatekijät, muun muassa fyysinen aktiivisuus, tupakointi ja alkoholin käyttö, vaikuttavat verenpaineeseen.

Tämän tutkimuksen aineistona käytettiin Kokemäenjokilaakson valtimotautien ehkäisyprojektissa vuosina 2005–2007 kerättyä aineistoa. Harjavallan ja Kokemäen 45–70-vuotiaat asukkaat, joilla ei ollut ennestään todettua sydän- ja verisuonisairautta tai diabetesta, saivat postitse kutsun. Kaksivaiheisen seulontamenetelmän avulla tutkittavat, joilla oli vähintään yksi riskitekijä, kutsuttiin terveydenhoitajan vastaanotolle. Hoitaja suoritti kliinisen tutkimuksen ja antoi potilaalle elintapaneuvontaa. Jos potilaalla todettiin terveydenhoitajan vastaanotolla diabetes, verenpainetauti, heikentynyt glukoosinsieto, metabolinen oireyhtymä, obesiteetti tai valtimotautikuoleman riski oli $\geq 5\%$ seuraavan 10 vuoden aikana (SCORE $\geq 5\%$), potilas sai ajan lääkärin vastaanotolle. Tutkittavat jaettiin valkotakkihypertensiivisten ja normotensiivisten ryhmiin ja ryhmiä verrattiin keskenään metabolisten riskitekijöiden ja elintapatekijöiden osalta.

Valkotakkihypertension prevalenssi oli tutkimusaineistossamme 22 %. Valkotakkihypertensiivisten keski-ikä oli korkeampi, metabolisen oireyhtymän esiintyvyys oli suurempi, plasman triglyseridien keskiarvo oli matalampi ja glukoosirasituskokeen kahden tunnin glukoosipitoisuuden keskiarvo oli korkeampi kuin normotensiivisillä verrokeilla. Tutkimuksen tulosten valossa valkotakkihypertensio on yleinen sairaus. Vakiintuneen hypertension kehittymisen estämiseksi olisi hyvä kohdistaa valkotakkihypertensiivisille potilaille elintapainterventiota ja pyrkiä vähentämään metabolisia riskitekijöitä, jotta voitaisiin ehkäistä kardiovaskulaarisairauksien kehittymistä.

Asiasanat: valkotakkihypertensio, verenpainetauti, metaboliset riskitekijät, elintapatekijät